

NØTTEKRÅKA

Foto: Jan Sawencke

Det er som å være "på landet" når du er ute ved Lilløyplassen på Oksenøya. Blant annet kan du igjen oppleve og gjerne delta på god, gammeldags engslått.

Lilløyplassen på Fornebu – et senter for naturopplevelser

Mange kjenner til at Fornebu er et eldorado for fuglekikkere. Mer ukjent er det at området kan by på et helt spesielt rikt biologisk mangfold. Naturvernforbundet i Bærum er en av partene som nå skal synliggjøre Lilløyplassen Naturhus, et inspirasjonssenter for naturopplevelser. Mer på side 3.

Les mer om dette:

På side 10

Jarmyra

Kunstgress til fotballen – eller plass til alle?

På side 12

Økologisk mat

Renere mat med smak

På side 14

Øverland Gård

Satsing på økologisk jordbruk

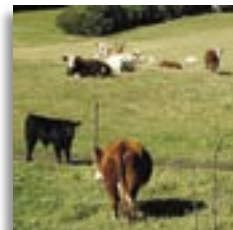
På side 16

Dobbeltsporet

Sandvika–Lysaker, hvordan går planleggingsarbeidet?

På side 20

Kulturvernplanen

Hva skjer?

På side 22

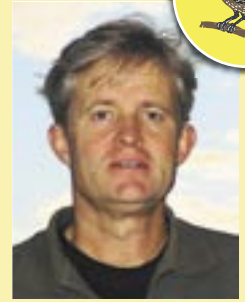
Økrigata

Kulturhistorisk perle

Vi må vise flere gnistrende barneøyne

I september var jeg med femteklasse på Stabekk barneskole på opplevelsestur (se side 15). En lærer hadde hørt om alle sommerfuglene på Isi (778 forskjellige arter er registrert på oppdrag fra NiB). Jeg ga ham forrige nummer av Nøttekråka, der vårt arbeid for å bevare dette området ble presentert.

NATUR ELLER AVFALL?

Vi i NiB vet etter hvert mye om hvilke verdier som ligger gjemt i Bærums-naturen.

Men det er når jeg ser gnistrende barneøyne, som på denne turen spent følger sommerfuglenes flukt, at jeg skjønner rekkevidden og verdien i det arbeidet som vi naturvernere bruker mye av fritiden vår på. På Isi fikk elevene også en presentasjon av avfallsanlegget på Isi. Ungene sto som store spørsmålstejn, da de fikk fortalt at sannsynligvis forsvinner viktige deler av det vakre kulturlandskapet – og dermed sannsynligvis flere av sommerfuglene – dersom anlegget må utvides fordi vi mennesker søpler så mye. Jeg håper barna tok med seg sin nye kunnskap hjem til middagsbordet.

DIALOG MED IDRETTE

Jeg skrev i min forrige leder om viktigheten av konstruktivt samarbeid. Siden sist har jeg søkt nærmere kontakt med Bærum Idrettsråd. Idrettsaktiviteter og naturopplevelser bør kunne gå hånd i hånd, men da må partene snakke sammen. Vi blir stadig flere bæringer og presset på grøntområdene øker. Nå er det en utvidelse av idrettsaktivitetene på Jordbru (se side 18) som er et viktig tema for oss. Senere vil presset komme på andre grøntarealer.

VERDIENE PÅ FORNEBU MÅ SYNLIGGJØRES

Hovedtema for dette nummer av Nøttekråka er Fornebu. Mye fokus i media har ligget på boligbygging, næringsutvikling og trafikale forhold. De unike naturkvalitetene er i liten grad trukket frem. Derfor håper vi å kunne spre nyttig informasjon til alle parter som er involvert i Fornebu-utbyggingen, slik at vi får rettet et nødvendig fokus også på naturverdiene. Vi er allerede i positiv dialog med kommunens ansvarlige for utbyggingen og Budstikka.

Med hilsen
Jan Schwencke
leder

NØTTEKRÅKA

Har du forslag til stoff?

Ta kontakt med:
Jan Schwencke, tlf. 67 12 01 78
E-post: jan@schwencke.net
Wenche Landaas, tlf. 67 14 30 76
E-post: wenche.landaas@c2i.net

Utgitt av:

Naturvernforbundet i Bærum (NiB)
Postboks 252, 1319 Bekkestua

Bankgiro: 1627 11 34243
Postgiro: 0540 0800539

Ansvarlig redaktør: Wenche Landaas
Utforming: David Keeping
Trykk: Haslum Grafisk AS

STYRET OG ANDRE TILLITSVALGTE I NATURVERNFORBUNDET I BÆRUM (NiB)

Styret		Privattelefoner
Styreleder	Jan Schwencke, Stabekk	67 12 01 78
Nestleder	Wenche Landaas, Eiksmarka	67 14 30 76
Styremedlemmer:	Trygve Chr. Hansen, Stabekk	67 12 37 28
	Torbjørn Endal, Eiksmarka	67 14 92 07
	Gry Thune Young, Bekkestua	67 12 29 61
	Zsuzsa Fey, Haslum	93 20 80 67
Varamedlemmer:	Tomas Sydberger, Blommenholm	67 54 72 47
	Terje Sørensen, Bekkestua	67 53 22 66
	Veronica Zimmer, Sandvika	67 15 33 09
	Skjalg Grimnes, Oslo	97 77 82 52
Revisor	Svein Skreppen, Jar	67 14 67 26
Valgkomité		
Leder	Tom Ekeli, Hosle	67 14 14 80
	Andreas Haslum, Lommedalen	67 56 00 71
	Finn Otto Kvillum, Gjetsum	67 54 23 75
Kontorleder	Terje Sørensen	97 77 82 52
E-post til kontorleder: tesoer3@online.no		
Våre hjemmesider: www.baerumsnatur.no		

Noe av det mest spennende på ”nye” Fornebu har mange fått oppleve allerede

På det gamle flyplassområdet på Fornebu skal det formes en ny ”by”. Der skal folk bo, gå på skole og i barnehage, jobbe og nyte sin fritid. Dette er spennende og utfordrende, ikke bare for dem som skal utvikle området eller bo der, men også for oss som er opptatt av naturen og naturopplevelser.

Fugleinteresserte har ”alltid” visst om og benyttet området, og særlig fra begynnelsen av 1970-tallet har det vært mange ornitologer her ute.

For mange av oss andre har flyplassområdetets mange muligheter for naturopplevelser vært en godt bevart hemmelighet. Entusiastene på Naturhuset på Lilløyplassen skal sørge for at naturopplevelsene på Fornebu skal bli allemannseie.

UNIK BELIGGENHET

Fornebu har en unik beliggenhet innerst i Oslofjorden. Klimaet er meget godt, den kalkrike berggrunnen gir gode vilkår for plantevekst og beliggenheten i bunnen av en luftkorridor for trekkfugler har gjort denne halvøya spesielt rik på fugleliv. 265 fuglearter er påvist på Fornebu. Dette er mer enn det antallet som er registrert i Nordre Øyeren naturreservat, et område som er klassifisert som et

internasjonalt verneområde (såkalt ”Ramsar-område”).

I 1950-årene ble det foretatt en fullstendig registrering av floraen, som ”et varig minne om et for-dums eldorado for botanikere”. Mange av de beste voksestedene ble dessverre borte under bebygelse eller rullebane og flere arter er i dag ikke å finne. Historisk er det blitt registrert over 800 plantearter i området, men dagens liste omfatter i underkant av 700 arter.

I juli 2005 ble den vakre karplanten dragehode fredet. Den vokser i Norge på kalkrike tørrberg i Sør-Norge. På Fornebu kan du oppleve den flere steder, blant annet et steinkast fra Lilløyplassen Naturhus.

Foto © Johnny R. Pedersen

Den vakre karplanten dragehode (se foto) finnes heldigvis flere steder, og i juli i år ble den fredet. En nylig utført kartlegging av insektlivet bekrefter at Fornebu også på dette området er meget artsrikt i Norge.

ALT HENGER SAMMEN

Fuglene trenger insekter. Insekter er avhengige av planter. Et rikt planteliv er avhengig av et godt jordsmonn og godt klima. Og

nyere forskning viser at vi mennesker er både mentalt og fysisk avhengige av de positive effektene som naturen gir tilgang til. Natur stimulerer vår fantasi og skaper-evne, inspirerer til allsidige fysiske aktiviteter, gir oss utfordringer, innbyr til nysgjerrighet og ettertanke samt gir opplevelse og tilhørighet.

FLYPLASSEN TOK VARE PÅ NATUREN

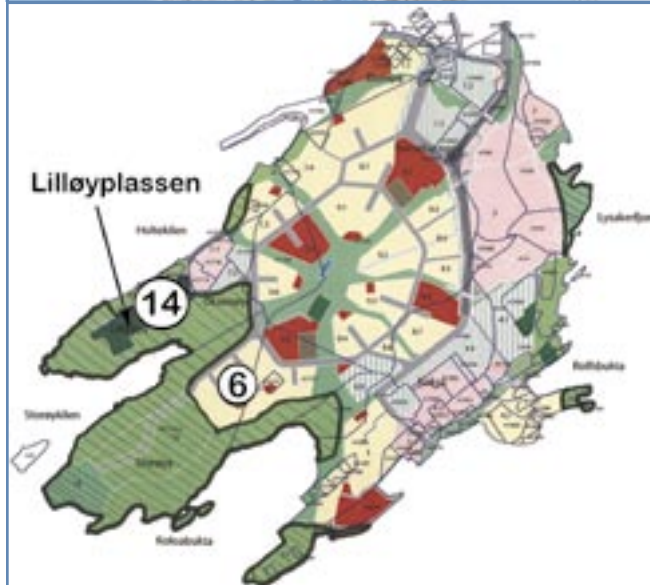
Det høres kanskje merkelig ut, men flyplassen tok på en måte vare på det som ble igjen av det gamle kulturlandskapet. Områdene rundt flystripene fikk ligge i ro uten mange menneskelige inngrep. Også fuglene trivdes godt sammen med de store metallfuglene – flyene. Det er nå, når "Fornebyen" skal planlegges og bygges, at de store naturutfordringene blir tydeliggjort.

NATURHUSET PÅ LILLØYPLASSEN

Om noen år håper vi å lese om Fornebu-befolkningens mange fine naturopplevelser – et steinkast fra deres nye bolig. Norsk Ornitologisk Forening har ansvaret for driften av Lilløyplassen Naturhus, med Naturvernforbundet som en aktiv bidragsyter. Stedet er et samlingspunkt for mange ulike naturinteressegrupper (se side 7). Det er allerede mange aktiviteter på stedet, og flere skal det bli.

KONTAKT MED ALLE BOLIGKJØPERE

En målsetting er å kontakte alle kjøpere av boenheter på Fornebu og invitere dem på en opplevelsestur i området. Med så mange beboere tett inntil viktige og sårbare naturområder, ser vi det som avgjørende å lære de nyinnflyttede om hva som finnes, hvorfor det er viktig å ta vare på de unike naturkvalitetene,

Det øverste kartet, fra 1992, presenterer et ønske og et håp fra KEF (Komité for etterbruk av Fornebu) om å gjenetablere et grønt Storøya på Fornebu. I kartet under kan du se at denne "drømmen" til en viss grad har blitt virkelighet. KEF har mye av æren for dette. (Les om KEF og Morten Bergan på neste side.)

Illustrasjoner: Laurie Sanner og Statsbygg

og hvordan vi kan sikre at også kommende generasjoner får like stor glede av området. Også skoler og barnehager vil få det samme tilbudet. Vi håper på støtte fra Bærum kommune for å kunne gjennomføre dette store og viktige prosjektet.

Til deg som vurderer å flytte til Fornebu: Velkommen! Vi skal ta godt i mot deg – i naturskjønne omgivelser.

Jan Schwencke

Slik kan du om noen år oppleve det nye Fornebu og "Fornebyen".

Morten Bergan er "Mr. Fornebu" for oss naturentusiaster. Jeg vil påstå at uten denne årvåkne, kreative og dialogskapende lederen av NOF (Norsk Ornitologisk Forening, Oslo og Akershus), hadde utbyggingsplanene for Fornebu sett ganske annerledes ut i dag.

Morten var sentral i de viktige fasene. Det som nå ser ut til å ivareta mange av de viktigste elementene i dette unike naturområdet, var langt fra selvsagt den gang han – sammen med andre entusiaster – kjempet som hardest. En kamp mot kunnskapsløshet – fordi få, om noen, kjente til de unike kvalitetene på Fornebu.

Her følger en kort historikk:

1974: Ornitologene begynner å bli mange på Fornebu. Bergan er en av dem.

1991: NOF presenterer "Fuglelivet på Fornebu", en 160-siders rapport som beskriver det rike fuglelivet, historie, naturforhold, klima, vern og trusler, sommerfugler, planteliste, patedyrliste ...

1991: Bergan og Ketil Knutsen presenterer ideen om et grønt Fornebu etter flyplassnedleggelsen. Dette skjer på et møte i Oslo. Deltakere: Direktoratet for Naturforvaltning, Bærum Kommune og Fylkesmannens Miljøvernnavdeling. Arne Nesfelt, ved Fylkesmannens miljøvernnavdeling, tegner deretter et kart etter Bergans beskrivelse: "Slik bør nye Fornebu bli" – med et grønt og ubebyggt Storøya.

1992: Bergan og NOF (med andre bæringer: bl.a. Ketil Knudsen, Magne Klann, Helge Rinden og Geir S. Andersen) tar initiativ til å etablere KEF (Komité for Etterbruk av Fornebu). Andre deltakere er Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Oslo og Omland Friluftsråd, Oslofjordorden Friluftsråd, Holtekilen Vel, Langodden Vel, Snarøya Vel og Foreningen til Fornebus Vel. NOF er pådrivere i KEF. Visjonen er ikke bare å bevare restene av, men også gjenskape mer av det varierte naturlandskapet fra den fordums "Fornebomarken" – blant annet med stisystemer, tilplantede koller, badeplass ytterst og fugletårn.

1992: På høsten blir de to viktige gjenværende våtmarkene, Storøykilen og Koksa, vernet som naturreservater ved kongelig resolusjon.

1992: En informasjonsfolder, som presenterer ideen om et grønt Storøya, distribueres bredt av KEF. Et av utbyggingsalternativene på Fornebu presenterte 4-5 etasjers blokker som dekket Storøya, med båt plasser i de to sårbare og "tynne" våtmarkene, Storøykilen og Koksa, på hver side. KEF besvarer dette med å presentere ideen om "Bærum Bygdøy" og "Natur kan gjenskapes" for Bærum Kommune.

Fugleentusiast Morten Bergan

"Mr. Fornebu"

1992: KEF inviterer til møte på klubbhuset til Snarøen Sportsklubb og presenterer modeller for et grønt Storøya uten bebyggelse, med store grøntarealer på gjenskapte koller og med utsåing av stede egne planter. Kommentar fra plansjef i Bærum Kommune, Hans Kr. Ling-som: "Dette kan dere glemme, gutter!"

1993: KEF tar ordfører Odd Reinsfelt med "ut i sumpen" for første gang, men slett ikke siste. Ordførerens engasjement øker og blir viktig i årene fremover.

1994: Folkemøte i Snarøya kirke, der også KEF deltar.

1995: Kommunestyret i Bærum inviteres av KEF til Strand Restaurant for "opplæring og informasjonsutveksling". Viktig, opinionsdannende og kanskje et avgjørende møte!

1995: KEF søker dialog med Bærum Næringsråd, men blir avvist. Deler likevel ut brosjyrer etter et møte, hvorpå Venstre går ut i pressen og kritiserer arrangøren for ikke å ha tatt med natur- og miljøsynspunktene i etterbruksplanene for Fornebu.

1996: Kommunedelplan 1 foreligger, med kraftige KEF-innspill. En halv seier, med bufersoner omkring naturreservatene og en grønn ytre del av Storøya. Naturvernforbundet i Bærum (NiB) går aktivt inn i KEF.

1996: TV-debatt i Storøykilen, med ordfører Reinsfelt på Østlandssendingen.

1997: Varaordfører Aud Voss Eriksen kontakter NOF for å høre om det er interesse for å bruke Lilløyplassen som naturhus.

1997-1998: Skogsjef Terje Johannesen ringer Morten Bergan: "Gjenskaping av det opprinnelige fornebulandskapet blir et sentralt poeng i utviklingen. Hvor vil dere ha kollene?" Bergan jubler! Ideer om fremmede og "spennende" arter, som f.eks. jakaranda, til å kle det nye landskapet med, blir presentert av kommunen. KEF roper: "NEI!" Resultatet blir furu, lind og andre stede egne vekster som hører hjemme i kalksteinslandskapet langs kysten.

1998: KEF presenterer rapporten "Fornebus unike natur – en dokumentasjon" (En oppfølger til rapport fra 1991). Terje Bøhler, leder av NOF Asker og Bærum, har vært sentral i arbeidet.

1998, 8. oktober:

Siste fly tar av fra Storøya/Fornebu lufthavn. KEF opphører som samlet gruppe.

1999: Den første gjenskapte kollen, der fugletårnet nå står, ligger ferdig. Tilsådd frøblanding med norske arter skaper raskt en vakker blomstereng og et rikt frøkammer for frøspisende finkefugler.

1999: Kommunedelplan 2 foreligger. Et område i midtre del av Storøya blir også grønt. NOF er kritiske til den bebyggelsen som fortsatt er tenkt plassert på Storøya, nær opptil naturreservatene i Koksa og Storøykilen. Hovedårsaken til dette er den belastningen økt menneskelig ferdsel (med tilhørende hunder og katter) vil bety for fuglelivet i området.

2001: NOF sender brev til Statsbygg om tanker for bruk av Lilløyplassen. Holder fugleekskursjon for Statsbygg våren etter.

2002: NOF overtar Lilløyplassen om sommeren. Stor dugnadsinnsats for å sette huset i stand innvendig – mot GRATIS leie. Statsbygg tar ansvar for oppussing utvendig.

2003: Lilløyplassen Naturhus innvies av ordfører Odd Reinsfelt. Fugletårnet innvies av miljøvernminister Børge Brende under Biomangfolddagen 13. mai. Tårnet er betalt av Bærum Kommune og Norske Skog.

2004: Akershus Venstres miljøpris går til NOF Oslo og Akershus for "arbeidet med registreringer gjennom flere tiår, vernearbeidet gjennom 90-årene og etableringen av Lilløyplassen Naturhus".

2005: De siste kart som presenterer det fremtidige Fornebu viser at Bergans skisse til løsning vedrørende Storøya (1991) ble nokså retningsgivende. (Se side 4). Området avhendes fra Statsbygg til Direktoratet for Naturforvaltning.

Jan Schwencke

Ordfører Odd Reinsfelts hjerne banker for Fornebu.

*“På en eller annen måte må det skapes en allianse mellom natur og mennesker, for vern av dette nærmiljøet, også på lengre sikt.” sier Odd Reinsfelt.
Foto: Morten Bergan*

“Tidlig i planleggingen av etterbruken av flyplassen ble det klart at store deler av Fornebuområdet hadde enestående naturkvaliteter, som måtte bli tatt vare på. Ivrige ornitologer bidro med faglig sterke innspill og påvisninger av hvilke unike verdier som vi ikke måtte forskusle. Verdier som fremtidens befolkning på Fornebu også måtte få anledning til å bli beriket med i nærmiljøet. Forekomsten av særlig flora hører med i dette bildet.

ALLIANSE MELLOM NATUR OG MENNESKER

I tillegg til verneområder vant ønsket om ytterligere beskyttelse frem, i form av buffersoner. De siste er nå en viktig del av “masterplanen” for området, men det knytter seg usikkerhet til hvordan de best kan virke etter formålet når tusenvis av mennesker og ikke minst deres hunder og katter etterhvert kommer

til å befolke området. På en eller annen måte må det skapes en allianse mellom natur og mennesker, for vern av dette nærmiljøet, også på lengre sikt.

HELHJERTET STØTTE TIL UNDERVISNINGSPLEGG

Her passer Naturvernforbundets initiativ særdeles kjærlig inn, når det foreslår et undervisningsopplegg rettet mot personer som kjøper boenheter på Fornebu, samt mot skoler og barnehager. Det er et opplegg som bør få helhjertet støtte.

ØNSKE OM FORTSATT BREDT SAMARBEID

Jeg ser frem til et fortsatt bredt samarbeide mellom alle som er engasjert i arbeidet for å sikre at fremtidige generasjoner av mennesker, fauna og flora kan få leve i berikende sameksistens på Fornebu!”

Med vennlig hilsen
Odd Reinsfelt
Ordfører

Åpent møte torsdag den 17. november

Opplev Fornebu-naturen på Bekkestua Bibliotek, torsdag 17. november kl. 19

“Den store Fornebyen og den lille naturperlen Lilløyplassen”

Hvordan kan vi sikre og utnytte de unike naturkvalitetene på Fornebu, når “Fornebyen” blir like stor som Lillehammer?

Fornebu byr på unike naturopplevelser og noe av det største biologiske mangfoldet i Norge. 20 000 mennesker blir nærmeste nabo til dette sårbare området. Lilløyplassen Naturhus er allerede et senter for mange naturgrupperinger (fugle-, blomster- og insektelskere).

Bli kjent med området og alt det har å by på – gjennom bilder, ord og historier!

Hvilke ønsker og planer har natur- og miljøinteressene for hvordan dette sårbare området blir tilgjengeliggjort for befolkningen? Og hvordan stemmer dette med utbyggernes planer og ønsker?

Sentrale personer, både fagfolk og politikere, vil delta for å kaste lys over denne sammensatte problemstillingen, som også har prinsipielle undertoner.

Endelig program legges ut på våre nettsider: www.baerumsnatur.no (Se under arrangementer).

Noen av fuglene du kan oppleve ved Lilløyplassen: Stillits, skjeggmeis (hann), horndykkere og fasan (bestanden har dessverre minket med 90 % i Bærum de senere årene).
Foto © Johnny R. Pedersen

Inspirasjon og kunnskap på LILLØY- PLASSEN NATURHUS

Lilløyplassen var en husmannsplass under Fornebu hovedgård og ligger idyllisk plassert ytterst på Oksenøya (Lilløya) ved Storøykilen. Husmannsplassen er den eneste gjenværende på Fornebu. Lilløyplassen Naturhus (LPN) ble til under planlegging av etterbruken av Fornebu.

ORNITOLOGENES INITIATIV

Ornitologene som inntil slutten av 1990-tallet hadde tilhold i en gammel maurspist anleggsbrakke, "Fornebua", skulle få sitt eget hus. Norsk Ornitologisk Forening inngikk bruksavtale med Statsbygg, som den gang eide Lilløyplassen.

Stedet ble høytidelig åpnet 13. mai 2003, i forbindelse med den svært vellykkede gjennomføringen av Biomangfolddagen. Blant de tilstedeværende var ordfører Odd Reinsfelt, Jan Reinås fra Norske Skog og miljøvernminister Børge Brende. Sistnevnte mottok den aller første Biomangfoldprisen fra Sabima (Samarbeidsrådet for Biologisk Mangfold).

LPN er fra 2005 overført til Direktoratet for Naturforvaltning (DN). Ved hjelp av økonomiske midler, hovedsakelig fra Bærum Kommune, har brukerne i stor grad pusset opp huset innvendig. Bærum Kommune har forvalt-

Johnny R. Pedersen er drivkraften bak Juniorgruppa på Lilløyplassen Naturhus. Det er ikke få turer Johnny har ledet. Her viser han en grønnfink som skal merkes. Nærmere de vakre og spennende fuglene er det vanskelig å komme. (Foto: Johnny Pedersen)

ningsansvaret og reguleringsmyndigheten for området.

BEITE- OG KULTURLANDSKAP

LPN ligger i et gammelt beite- og kulturlandskap, lokalisert på tørr og kalkrik berggrunn i et klimatisk meget gunstig område. Her finner vi naturtyper som tørreng, hagemark, sivskog, våtmark ved sjøen, strandeng og ulike elementer av skog. Alt dette samt den geografiske plasseringen innerst i Oslofjorden har lagt grunnlaget for en artsrikdom trolig uten sidestykke i Norge. I området er det siden begynnelsen av 1990-tallet registrert et meget stort antall arter av karplanter, fugler og insekter. Et stort antall av disse funnene er rødlistearter (sårbare eller utryddingstruede arter).

Billedtekst:

Dagpåfugløyen er en av våre vanligste sommerfugler, men den er også blant de vakreste. Du kan være heldig å se den allerede tidlig på våren.

Foto: Jan Schwencke

RINGMERKING AV FUGL

Virksomheten ved LPN er naturligvis sterkt preget av ornitologene. Andre interessegrupper innen natur og miljø har også funnet veien ut hit. Norsk Entomologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening og Naturvernforbundet i Bærum og andre er gode støttespillere.

KARTLEGGING AV INSEKTER

Entomolog Lars Ove Hansen har de tre siste årene kartlagt insektlivet på Lilløya og deler av Storøya. Arbeidet er gjort på initiativ fra Naturvernforbundet i Bærum og ved hjelp av økonomiske midler fra Bærum Kommune. Tusenvis av insekter er blitt fanget og artsbestemt – flere av funnene er rødlistearter. Funnene avspeiler

artsrikdommen i plantelivet og understreker dette områdets store potensiale for undervisning og forskning. Norsk Entomologisk Forening er i ferd med å etablere eget laboratorium i Lilløyplassen Naturhus.

BOTANISKE KURS

Botaniske observasjoner har hatt særlig fokus på reservatene som er blitt opprettet ved Storøya. Norsk Botanisk Forening arrangerte sommeren 2005 ekskursjoner og kurs for sine medlemmer til Lilløya, med naturhuset som base. Håpet er at botanikerne blir en fast ressurs på stedet. De har mye interessant kunnskap å by på.

FLAGGERMUSGRUPPE

Zoologene er også representert i styret for Lilløyplassen Naturhus. Vi har et meget fruktbart samarbeid med flaggermusgruppa på en del turer for barn. Disse opplevelsene setter varige spor i mange barnesinn. Vi ønsker å utvikle samarbeidet med zoologene til å omfatte også andre dyregrupper.

JUNIORGRUPPA

Ut av dette engasjementet har Juniorgruppa Lilløyplassen, www.naturnett.org/nofab/junior.html, oppstått. Dette er en aktivitetsgruppe som ønsker å formidle naturkunnskap og ikke minst naturglede blant barn. Arbeidet mot barn gjennom Juniorgruppa, rettet mot ulike barneskoler, har vært meget vellykket og gitt mange barn og voksne flotte og gode opplevelser om natur. Johnny R. Pedersen (NOF) har lenge vært primus motor i dette arbeidet, med god støtte fra Torbjørn Endal (NiB). Arbeidet skal forsterkes og videreføres.

INSPIRASJONSSENTER

LPN er på god vei til å bli et åpent hus og inspirasjonssenter

Engene rundt naturhuset slås på gamlemåten – med lå

Foto: Jan Schwencke

for alle interesserte. Som regel er det noen der i helgene. Stedets entusiaster har vært premisseleverandører i arealforvaltningen vedrørende etterbruken av Fornebu. Nå ønsker de å skape og utvikle et tverrfaglig biologisk miljø - med

blant annet utstillinger, turtilbud og informasjon til beboerne i området. Et sted for store og små naturinteresserte.

Velkommen!

Jan Schwencke

Det er også verd turen å besøke Lilløyplassen Naturhus om vinteren.

Annerledes og vakkert.

Foto © Johnny R. Pedersen

Etter fredningen av dragehode sommeren 2005

Ønske om omdisponering av arealer på Fornebu (Felt 6 og 14, se side 4)

Bakgrunnen for NiBs innspill til omdisponeringer av arealene ble utløst av fredningen av karplanten dragehode (13. juli 2005), med den tilhørende og sjeldne dragehodeglansebillen. Billen synes å være langt mindre forekommende enn vertsplanten. Fredningsvedtaket må sees i sammenheng med det pågående arbeidet med "Verneplan for Indre Oslofjord" og Kommunedelplan 2 for Fornebu.

Helhet

Siden reguleringsarbeidet for Fornebu startet på midten av 1990-tallet har det vært et mål for Norsk Ornitologisk Forening (NOF) og Naturvernforbundet i Bærum (NiB), gjennom Komiteen for etterbruk av Fornebu (KEF), å samle områdets naturverdier i en størst mulig helhet.

Fragmentering av naturarealene blir som oftest resultatet av dagens arealdisponeringer. Helheten pulveriseres og mange arter settes under sterkt press. Men på Fornebu har vi nå en unik mulighet til å legge gode føringer for bevaring og utvikling av det unike biologiske mangfoldet som her finnes.

Sårbare områder

Dessverre er de eksisterende natur-reservatene ved Storøya lange og smale, hvilket gjør dem meget sårbare ved menneskelige aktiviteter. Ved å sørge for en mest mulig sammenhengende grøntstruktur mellom Hundsund og Holtekilen vil vi også ivareta natur-reservatene på best mulig måte.

Kompromiss

Sentralt for naturverdiene var diskusjonene om bufferzoner og hvor langt ut man skulle trekke boligbebyggelsen på Storøya. Det kompromiss som er nådd gjennom Kommunedelplan 2 for Fornebu, er ikke optimalt. NOF og NiB er skuffet over utstrekningen av felt 6 på Storøya (boliger). Se kart side 4.

Gravlund

Alternativ plassering av gravlund ble opprinnelig vurdert ytterst på Storøya (felt 6). Felt 14 er det som i dag er vedtatt til gravlund i henhold til Kommunedelplan 2 - lokalisert til Lilleøya. Karplanten dragehode vokser i hovedsak utenom det foreliggende forslag til naturreservat Lilleøya og eksisterende naturreservat i Storøykilen. Dragehode er

bekreftet observert fem steder i felt 14. Samtidig foreslås den ytre delen av Lilleøya gjort om til naturreservat.

Nytt naturreservat?

NiB foreslår derfor at felt 14 (planlagt gravlund) innlemmes i Fylkesmannens forslag til nytt naturreservat på Lilleøya slik at vi får et stort sammenhengende naturreservat over det meste av Lilleøya. Slik bør naturområder være utformet!

Gravlund på Storøya?

Konsekvensen av vårt forslag er at gravlund i felt 14 helt eller delvis bør relokaliseres til Storøya felt 6. En gravlund utenfor bebyggelsen på Storøya vil få en naturlig nærhet til den nye kirken ved senteret og dempe effekten av bebyggelsen mot naturreservatene. Dette betyr at boligbyggingen må omdefineres i felt 6 i forhold til de foreløpige planer. Dette kan man kompensere ved å bygge litt mer i høyden og/eller mindre areal for hver boenhet. Dette for å opprettholde antall boenheter.

Oppgaven er overkommelig!

Torbjørn Endal

Allsidig og fri bruk av Jarmyra er et gode for alle i nærmiljøet.

Foto: Wenche Landaas

Jarmyra – en grønn lunge

Kunstgress til fotballen – eller åpne sletter for alle?

Jarmyra, det er der de spiller fotball, det! Den fine, store gressletta på Jar, som av og til er søkkvåt etter at regnet har gjort sitt. Ja, her spilles det fotball – hver eneste dag i sesongen, og gjerne enda lenger. Sletta omkranses av voksne trær av mange slag, og går du innerst i lunden, finner du en eventyrskog! En liten perle av en skog, med bekk og blomster, fugler og dyreliv. Derfor er hele Jarmyra-området så umåtelig populært, fordi det er rikt og byr på et vell av opplevelser. Her kan du trene, løpe eller spasere, du kan leke eller bare forsvinne inn i eventyrskogen. En grønnere lunge finner du ikke i denne delen av Bærum! Nettopp derfor skal det også være mye mer enn fotball på Jarmyra.

Kunstgress på myra?

Ørevoll Ballklubb ønsker seg kunstgressbane på Jarmyra, og viser til behov for større banekapasitet til sine medlemmer. Isolert sett sikkert vel og bra, selv om behovene nok kan diskuteres. Med kunstgress vil fotballen i stor grad fortrenge de mange andre

som også nyter Jarmyra. Ved å båndlegge ca. 40 % av sletta kun til fotball, vil følgene ikke utebli. Et slikt idrettsanlegg som jo en kunstgressbane er, fører til at trær må hugges, høye gjerder og lyskastere settes opp. Utrivelig for naboer, og lite hyggelig for alle dem som får mindre tumleplass

i det grønne. I tillegg må motor-kjøretøy ukentlig ut på gresset for vedlikeholdsarbeid, og veitilpassninger må påregnes. Og det som verre er, mange av de kunstgressbaner som anlegges og benyttes i dag, inneholder giftstoffer som kan være skadelige for mennesker og miljø. (Se faktarute.)

Kunstgressbanens uheldige sider:

- Ved bruk av resirkulert gummi: Påviste miljøgifter – PAH-oljer og kreftfremkallende metaller – i gummikulene i kunstgressunderlaget.
- Ved bruk av resirkulert gummi: Helsefarlige kjemikalier - ftalater, benzothiazoler og aromatiske aminer, som er hormonforstyrrende – i gummikulene i kunstgressunderlaget. Stoffene avgis også direkte i luft.
- Uavklarte dreneringsforhold (med fare for at vann presses opp andre steder på myra).
- Viktige trær må felles (naturlig drenering svekkes).
- Anleggsvei for vedlikehold av banene.
- Mer støy (lengre spilletider, vedlikeholdsmaskiner).
- Lyskastere til sjenanse for naboer.
- Inngjerding av banen.

Kilder: Norsk institutt for luftforskning, og Svenska Kemikalieinspektionen, 2005 samt Kunstgressboka, Norges Fotballforbund og Kultur- og kirkedepartementet, 2003.

Hvem er myra ment for?

Går vi tilbake til gjeldende reguleringsplan – dvs. arealdelen som er en bindende plan – er Jar-myra avsatt som et friluftsområde (LNF-område). En kunstgressbane vil bli av en slik størrelse og utforming at den overhodet ikke kan innpasses i et åpent friluftsområde. I planen heter det videre at ”eksisterende vegetasjon så vidt mulig skal bevares og fornyes”. Jarmyras Venner og Naturvernforbundet i Bærum gjorde derfor store øyne da det på forsommeren ble kjent at Øvrevoll Ballklubb hadde sendt inn byggemelding for å anlegge kunstgressbane på Jarmyra. En kunstgressbane som ville legge beslag på ca. 1/3 av nåværende gressplener på området, kun beregnet til fotball. Hvordan kunne det være mulig?

Byråkratiets overraskelser

Jarmyras Venner mottok altså kun et nabovarsel om regulær byggesak for ombygging av gressfotballbane til kunstgressbane med lysanlegg. Overraskende, fordi området er regulert til allmenn bruk, og ikke for at en vesentlig del av friarealene skal båndlegges til fotballbaner. Den planlagte omdisponeringen fra åpne gressbaner til avgrenset kunstgressbane, ble forsøkt avgjort som en enkel byggesak i kommunens forvaltning, i stedet for av poli-

tikerne, som en regulerings sak. Denne saken får dermed også en prinsipiell side.

Et idrettsanlegg av denne typen er ifølge NiB og Jarmyras Venner i strid med gjeldende reguleringsplan. Vi er av den oppfatning at dette må behandles som en regulerings sak, og ikke kun som en enkel byggesak. Sammen har vi derfor sendt inn klage på saksbehandlingen.

Litt om grunnforholdene

Når trær hugges, mister myra noe av dreneringsevnen. Ett voksent bjørketre suger opp flere hundre liter vann hvert døgn (opp til 500 liter). Selv en beskjeden tilrettelegging ved fjerning av trær, vil få betydning på en myr. I Kunstgresshåndboka, utgitt av Kultur- og kirkedepartementet, nevnes drenering som nettopp et kritisk moment ved legging av kunstgress. Kunstgressanlegget som er tiltenkt Jarmyra, vil føre til at en stor del av bjørkelunden langs Kolsåsbanen, må fjernes. Bjørkelunden er regulert til ”spesialområde naturvern”, men det spiller kanskje ingen rolle?

I Jarmyras nordøstre hjørne er det allerede etablert en grusbane. Denne har til tider medført ufremkommelige tilstander i områdene rundt grusbanen, idet

tyngden av banen presser vannet opp i nærområdene. En kunstgressbane vil utgjøre en fare for at dreneringsforholdene blir enda verre, og vil tidvis kunne gjøre deler av Jarmyr-sletta uegnet for andre aktiviteter.

Man må også ta i betraktning at det allerede er planlagt nye adkomstveier inne på Jarmyra, i forbindelse med anlegg av gang- og sykkelvei langs Bærumsveien. Disse tiltakene medfører at mange store trær må felles.

Naturvernforbundet i Bærum kan ikke være med på at kunstgressbane er en god og helhetlig løsning for Jarmyra, ei heller ser det ut til å samsvare med reguleringsplanen.

- Organisert fotball er ingen dårlig ting, men ikke over alt, og ikke for enhver pris.

Wenche Landaas

VIKTIG – våre hjemmesider:

www.baerumsnatur.no

Husk at vi legger ut fortløpende informasjon om aktuelle saker på våre nettsider. Her finner du også opplysninger om arrangementer i vår regi.

Et større og frodigere salathode skal du lete lenge etter! Produsert uten bruk av kunstige midler. Øverland Gård, 2005. (Foto: Wenche Landaas)

”Det er for dyrt! Jeg kjenner ingen forskjell på smaken, og dessuten var agurken bløt og salaten slapp. Å kjøre bil for å handle økologisk, er heller ikke smart. Nei, tilbudet er rett og slett for dårlig. – Så hvorfor skal jeg kjøpe økologisk?”

Dette har vært, og er, en utbredt holdning, selv om forholdene er i ferd med å endre seg. Det er nå større etterspørsel etter renere mat og en mer miljø- og dyrevennlig produksjon.

Stor økning

Salget av Ø-varer har økt med 26 % for Norgesgruppen det siste året. Coop har gjennom et samarbeidsprosjekt med sine økologiske produsenter, SPOR-prosjektet, klart å øke omsetningen av øko-produkter med over 200 % fra i fjor til i år! Kanskje dette gledelige resultatet skyldes at SPOR-prosjektet vektlegger engasjement fra butikkansatte, profilering i butikk, ”bonde i butikk” og en høy produktkvalitet. Det er tydelig at der hvor forbrukeren fristes og det er vilje til salg, blir det resultater.

For dyrt?

Ja, litt dyrere er Ø-mat, men ikke alltid. Det koster noe å la dyrene få bedre stell, bedre plass, sunnere kosthold, naturlig skadedyrbekjempelse uten belastende kjemiske midler på korn, planter, grønnsaker, og av og til langsommere vekst. Landbruksstøtte blir

Økologisk mat - Økologisk landbruk

RENERE MAT MED SMAK

gitt til gårdsbruk som satser på økologi; en helhetlig drift som ivaretar naturen på lang sikt. Etter hvert som kunnskapen utvikles og man får mer erfaring og finner frem til rasjonelle metoder, vil trolig prisene på Ø-mat gå ned. Etterspørselen, som vi alle påvirker, er også en vesentlig prisfaktor. – Ren jord og ren mat er på sikt en ubetalelig vare. Betaler du litt mer for varen i dag, investerer du i en sunnere fremtid.

Mer smak?

Prøv en øko-banan, så kjenner du definitivt forskjell! Se etter Max Havelaar-merket på bananposen. Vel er de litt mindre enn man er vant med, men smaken...! Annen frukt er også saftigere og har fyldigere aroma. Etter testing hos Meny, sier kundene at øko-

logisk kjøtt både smaker bedre og er mørere enn vanlig kjøtt. Gledelig er det derfor at Meny følger opp med å lansere vakuumpakket økologisk kjøtt over hele landet.

Import

Mange av Ø-varene vi finner, er importerte. Dette må sies å være nest beste løsning, for lokal mat er å foretrekke. Mindre transport, færre skader på varene, ferskere mat, og nære tilknytning mellom forbruker og produsent er et gode på alle måter.

Økologisk i Bærum

Foruten Coop og Norgesgruppen som forsyner oss med en del økologiske varer, har Bærum også gårdbrukere som driver etter økologiske prinsipper. Både på Skui og i Lommedalen finner vi bl.a. fulldyrket eng, vårhvete og havre, foruten 3-400 sau og storfe som gir økologisk vare. Johan Persbråten og Geir Ulbråten på Skui, og Ole Tom Bø, Anne Helene Wens-

Max Havelaar og Fairtrade

er en internasjonal merkeordning som garanterer at småbønder og plantasjearbeidere i utviklingsland får tryggere arbeidsvilkår og bedre priser for sine produkter, som er økologisk dyrket.

aas og Cecilie Haslum i Lommedalen er representanter for et mer miljøvennlig og sunnere landbruk enn det tradisjonelle.

Pilotprosjekt på Øverland Gård

Og snart følger Øverland Gård etter. Gården som eies av Selskapet for Norges Vel, er i gang med et pilotprosjekt som bygger på økologisk tankegang. Poteter, grønnsaker og bærbusker spirer allerede for initiativtakere og skoleelever, og prosjektet skal videreutvikles med økologisk eng og korn, samt andelslandbruk og salg av produkter fra økobønder i andre distrikter. *(Les mer om Øverland Gård på sneste side)*

Danmark flinkest

Visste du at Danmark er best på Ø-varer i Europa? Hele ¼ av all økologisk melk i Europa fremstilles i Danmark. I foregangslandet Danmark er det enkelt å finne en rekke økologiske varer i selv de enkleste dagligvarebutikker: po-

tet, agurk, flere kål- og løktyper, egg, yoghurt, brød, smør, melk, nøtter, mel, kjeks, pasta, syltetøy, jordbær, tomat, peanøttsmør, ketchup osv. – Selv Coop-kjeden her hjemme har et magert tilbud i forhold: mens svenske og danske Coop kan by på hhv. 1228 og 1289 vareslag, blir Coops norske kunder avspist med ca. 165 varetyper.

Visste du at verdensmarkedet for øko-produkter vokser? I 2004 økte omsetningen med ca. 10 % i forhold til 2003. Markedet for økologiske produkter vokser mest i Europa og Nord-Amerika, men også markedene i Asia og Australia vokser.

Wenche Landaas

Kilder: Oikos, Debio, Norsøk.

Kuene til Johan Persbråten, økologisk bonde på Skui. Dyrenes ve og vel er også en del av den økologiske tankegang. Å drikke melk og spise kjøtt fra dyr som har hatt det godt, kjennes ikke det også bedre på alle måter? (Foto: Terje Jacobsen)

Godkjent økologisk mat

-merket betyr at produktet er godkjent av Debio, som rapporterer til Mattilsynet. Merket er garantien for at varen er kontrollert og godkjent som økologisk, enten det gjelder produksjon, foredling, import eller omsetning. Debio følger videre opp med årlige kontroller.

Økologisk landbruk, i prosenter

I Norge driver ca. 5 % av alle gårdsbruk økologisk eller de er under omlegging for å drive økologisk. Målsetningen myndighetene i Norge har satt seg, er å ha 10 % øko-landbruksareal innen 2010. I Danmark og Sverige har de allerede 10 % med slik naturvennlig drift.

Vår bygd Bærum er ingen versting i nasjonal sammenheng, og kan skilte med 12,3 % økologisk landbruk (mest fulldyrket eng, hvete og havre.)

Hva er økologisk landbruk?

Kjekt å vite om øko-landbruket:

- Lettløselig mineralgjødsel og kjemisk/syntetiske bekjempningsmidler brukes ikke.
- I økologisk landbruk tilstrebes en balanse mellom dyretall og areal. Balanse betyr her at gården er mest mulig selvforsynt med fôr til husdyrene.
- Tilførsel av gjødsel til jorden skjer med minst mulig risiko for forurensing av omgivelsene.
- Ved foredling benyttes skånsomme behandlingsmetoder, begrenset bruk av raffinering, energisparende teknologier og minimal bruk av tilsetningsstoffer.
- Genmodifiserte organismer, eller produkter fremstilt ved hjelp av slike, er ikke tillatt i noen sammenheng.

Viktige målsetninger for øko-landbruket:

- produsere matvarer med høy kvalitet, i tilstrekkelige mengder og rettferdig fordelt
- å forvalte naturressursene slik at skadelige virkninger på miljøet unngås, og dermed sikre jordens fruktbarhet på lang sikt
- sikre genetisk mangfold og artsrikdom
- skape et miljø som tilgodeser husdyrenes naturlige atferd og behov
- sikre mest mulig resirkulering av næringsstoffer

I økologisk landbruk tilstrebes et selv bærende og vedvarende agro-økosystem i god balanse. I det økologiske landbruket betraktes naturen som en helhet.

Det spirer på Øverland Gård!

Øverland Gård
består av rundt
550 dekar jord og
1500 dekar skog i
drift.

Foto:
Wenche Landaas

Øverland Gård ligger majestetisk til oppi solhellinga, omkranset av skog og dyrket mark, som seg hør og bør en gård i drift. Øverland er imidlertid ikke som de fleste andre gårder, for på Øverland i Bærum satses det på økologisk jordbruk, opplæring av barn og unge, andelsjordbruk, og på sikt et bioenergiverk og renseanlegg for nærmiljøet. Hvis alt utvikler seg som planlagt, hører man også hestevrinsk på låven om ikke så lenge.

Gården eies og drives av Det Kgl. Selskap for Norges Vel, som er i gang med å omskape den til et utstillingsvindu for et flerfunksjonelt landbruk, bygget på økologiske prinsipper. (Se side 12 om økologisk landbruk.)

Barn og unge, og noen få voksne, er allerede i full gang med sine skolehager og potetparseller, hvor økologisk dyrking er det eneste som teller. For ikke å glemme vedhogsten.

Jolien Perotti, en driftig kvinne med særdeles grønne fingre, er ansatt av Norges Vel for å sette fart i de ulike prosjektene, og ikke minst for å formidle sine kunnskaper om planter, skade-

dyr, ugress og smarte økologiske dyrkingsmetoder.

Tomater, salater av alle slag, squash, epler, poteter bær, urter og erter... 70 ulike slag til sammen. Det spirer og gror som aldri før på Øverland! Som vanlig dyrkes det korn og gressfrø på åkrene, men her er det ikke økologisk foreløpig.

I vinter – nærmere bestemt søndag 4. desember – vil det bli muligheter for å hente sitt eget juletre – med hest og slede. Benytt anledningen til å bli kjent med fremtidens Øverland gård!

På kontoret til Jolien Perotti ligger søknadspapirene for godkjenning hos Debio, merket som borger for at produktene er økologiske. Stadig flere erkjenner verdien av å ha så ren mat og jord som mulig – dette handler om å være fremtidsrettet.

Og det beste med det hele, det er så utrolig god jord her! På spørsmål om gården har plass til å ta imot flere skoleklasser og interessenter som vil se det gro – i pakt med naturen – svarer Jolien et ubetinget JA. – Det ville være flott med enda flere i aktivitet, med gummistøvler på og jord under neglene. Dette gir gode ringvirkninger til lokalsamfunnet,

Kontakt:

Er du interessert i skolehage, kjøkkenhage/parsell til egen dyrking, andelslandbruk, økologiske varer eller ønsker informasjon om det som skjer på Øverland Gård? Ta kontakt med:

- skolehagemester Jolien Perotti på e-post: jolienperotti@hotmail.com, evt. på tlf. 48 22 64 84.

- prosjektleder Johan Ellingsen: johan.ellingsen@norgesvel.no, evt. på tlf. 90 92 15 68.

*Elevene fra 5. klasse ved Steinerskolen i Bærum har mange spørsmål til Jolien Perotti, som ikke blir svar skyldig. Her forteller hun om dyrking av lin, og om linoljefrøene som elevene sådde i vår. F.v. Eirik Brække Eggen, Jolien Perotti, Vilde Brummenæs, Toralf Foss Vaaland, Hulda Hougen (lærer) og David-Johannes Ljubic
Foto: Wenche Landaas*

og er nettopp en del av Norges Vels målsetning: **Å skape livskraftige lokalsamfunn.**

Økologisk andelslandbruk

I den anledning kan prosjektleder Johan Ellingsen fortelle at Norges Vel har besluttet at det vi ser spirene til i år, er et større økologisk andelslandbruk. Idéen er at forbrukeren skal kjøpe en andel i gårdsdriften. Ulike aktiviteter vil bli tilbudt andelshavere: man

kan dyrke en bit jord selv som potetdyrkerne gjorde i år, man kan kjøpe selve produktene, eller også tjenester og opplevelser vil bli tilbudt. Neste års satsing vil være å opprettholde og utvide skolehagene og potetparsellene. Omleggingen av jordene rundt gården vil bli påbegynt neste år med produksjon av økologisk eng. Senere vil det også dyrkes økologisk korn.

Det ligger i kortene at gården

kan fungere som en formidlings-sentral. Ikke bare for kunnskap om naturlige produksjonsmetoder, men også for omsetning av økologiske varer som dyrkes andre steder. Flere produsenter fra andre deler av Norge, ønsker seg salgssteder for sine produkter, ikke minst sentralt på Østlandet. Mulighetene er mange, og vi forbrukere i Bærum kan glede oss!

Wenche Landaas

ISI

SOMMERFUGLER ELLER SØPPEL?

Femte klasse på Stabekk barneskole har vært på tur til Isi. I forrige nummer av Nøttekråka fortalte vi om NiBs registrering av sommerfuglfaunaen og det biologiske mangfoldet i området. Professor Per Seglen (bildet) var ansvarlig for arbeidet, og han har til nå registrert nesten 800 forskjellige sommerfugler. Skolelevne fikk være med på å sortere fangsten fra nattfellene, der hundrevis av nattsommerfugler var blitt lokket av lyset. Resten av turen fikk elevene en omvisning på avfallsanlegget, et område som nå vurderes utvidet. Blir det sånn at vårt søppel, og håndteringen av dette, skal stjele noe av det viktige området som sommerfuglene er så avhengig av?

Det er morsomt for elevene å være med å sortere nattens sommerfuglfangst.

Foto: Jan Schwencke

Dobbeltsporet mellom Sandvika og Lysaker godt i gang

NiB er svært kritiske til et eventuelt tverrslag i nordenden av Engervannet, ved tennisbanene. Mulige alternativer utredes og prosessen følges nøye.

Foto: Jan Schwencke

God dialog skal sikre den mest miljøvennlige løsningen

Dobbeltsporet mellom Asker og Sandvika er høytidelig åpnet. Jernbaneverkets (JBV) videre arbeid med planleggingen av dobbeltsporet mellom Sandvika og Lysaker har allerede pågått i lang tid. Siden desember 2004 har NiBs leder, Jan Schwencke, hatt jevnlig møter med Jernbaneverket og kommunen (Arealplan) for å sikre den mest miljøvennlige gjennomføring av dette gigantprosjektet. I den senere tid er også grupperingen "dobbeltsporet.no" representert i disse møtene. Bærum Velforbund står bak grupperingen, og representanter fra aktuelle vel langs banestrekket kan her fremme sine lokale interesser.

ØKONOMI ER AVGJØRENDE

Dobbeltsporet gjennom Bærum vil hovedsakelig gå i tunnel. Tid er som sagt penger, og det er kombinasjonen av grunninvesteringer og drivetiden av tunnelene som vil være utslagsgivende for hvilken løsning som velges.

Det er tre hovedbeslutninger som må fattes:

1. Sprengt eller boret tunnel
2. Antall tverrslag og beliggenhet
3. Transportruter fra tverrslagene.

1. SPRENGT ELLER BORET TUNNEL?

Teknologien som er benyttet mellom Asker og Sandvika er en

sprengt løsning, der man borer og sprenger fortløpende og tar massen ut gjennom flere såkalte tverrslag (se neste punkt) for bortkjøring. Ved boret tunnel benyttes en såkalt TBM (Tunnel-boremaskin), som møysommelig "spiser" seg gjennom fjellet. Her vil kun ett tverrslag være nødvendig, og dette vil dermed være den mest miljøvennlige løsningen.

Pr. dags dato (13.10.05) ser JBV for seg en sprengt løsning, da deres beregninger viser at TBM blir altfor dyrt og dermed uaktuelt å vurdere videre. Ekspertene i "dobbeltsporet.no" er ikke enige, har utført egne beregninger, og dialog om dette er opprettet med JBV. Dersom dette fører til at de to alternativene blir vurdert som "like gode", ønsker NiB og "dobbeltsporet.no" at begge alternativene blir tatt med i det videre arbeidet, slik at resultatet av reelle tilbud for hver løsning blir avgjørende for hvilken løsning som velges.

2. ANTALL TVERRSLAG OG BELIGGENHET

Tverrslag benyttes for å frakte ut masse og bidra til effektivisering av drivetiden av tunnelen. Fra hvert tverrslag kan tunnelen drives i to retninger. Ved tre tverrslag kan således tunnelen drives fra 8 punkter, inkludert de to endepunktene.

Det vurderes tre alternativer for tverrslag ved en sprengt løsning:

- Tre tverrslag (Engervannet/Solvik, Fossveien/Kokkerudlia, Skallum/Gjønnes)
- To tverrslag (Ramstadsletta, Skallum/Gjønnes)
- Samordning med fremtidige E18-tverrforbindelser

De ulike alternativene vil ha forskjellige grader av påvirkning på naturen og nærmiljøene (øket trafikk, støy og støv), og NiB arbeider for i størst mulig grad å kartlegge og påpeke disse utfordringene og om mulig bidra til at de mest miljøvennlige alternativene blir valgt. Siste Sjanse foretar en kartlegging

av biologiske kvaliteter langs hele jernbanestrekket, slik at verdier og konsekvenser for naturen blir kartlagt. En samlet vurdering fra JBV vil avgjøre hvilken løsning som blir valgt, og det økonomiske aspektet vil også her være avgjørende.

3. TRANSPORTRUTER FRA TVERRSLAGENE

Store mengder masse skal fraktes ut fra tverrslagene. Trafikkbelastningen vil øke og sikkerheten for beboere, ikke minst skolebarn, skal ivaretas best mulig.

Trafikktfaglige vurderinger av vegvesenet/kommunen tilsier at

massetransporten bør ledes opp til Bærumsveien, med unntak for tverrslaget ved Engervannet. Det arbeides med å vurdere ulykkesrisikoen for de alternative tverrslagene. Representanter for FAU ved skolene er med i dette arbeidet.

FREMDRIFT

JBV utreder nå alle alternativene og skal rapportere konsekvensene med hensyn til tid, kostnader, ytre miljø mv. På grunn av mange alternativer (flere har dukket opp underveis), tar dette arbeidet mer tid enn antatt. En reguleringsplan kan tidligst bli lagt ut for første-

gangsbehandling rundt årsskiftet. Et ønske fra JBV er å starte anleggsarbeidet 1. mars 2007. Prosjektet antas så å vare i fem år frem til ferdigstilling.

FORTLØPENDE INFORMASJON

Gjennom NiBs hjemmeside, www.baerumsnatur.no, www.dobbeltspor.no og www.jernbaneverket.no, kan du holde deg oppdatert om fremdriften i prosjektet.

Jan Schwencke,
jan@schwencke.net

Bli med på registrering av eventyrskoger

”Skogene i Marka er blitt fattigere og mindre varierte i takt med flatehogstens utbredelse, den dype trollskogen er i ferd med å bli borte.

Kunne Asbjørnsen greid å gå seg bort en sommernatt på Krokskogen i vår tid?”, spør Gjermund Andersen, daglig leder i NOA.

Naturvernforbundet i Oslo/Akershus (NOA) har derfor de siste tre årene registrert en rekke av Markas eventyrskoger.

SYNLIGGJØRING ER DET BESTE VERN

Med registreringen ønsker vi å synliggjøre de mest verdifulle områdene for friluftsliv og naturopplevelse i Marka. Ideen er at oppmerksomhet og synliggjøring er det beste vern – ikke inngjerding og eksklusivitet. Drivkraften er at eventyrskogene skal beskyttes gjennom bruk, engasjement,

Eventyrskogen Høgåsen ved Sognsvann fikk besøk av 200 turgåere søndag 10. oktober 2004, da NOA oppfordret til ”sidesprang” fra veien mellom Sognsvann og Ullevålseter.
Foto: Tom Ekeli

samarbeid med grunneierne og en skånsom forvaltning.

ALLEREDE 80 EVENTYRSKOGER

Sentrale i registreringsarbeidet er Markagrappa i NOA med Gjermund Andersen, Jens Gram og Sigmund Skeie i spissen. Arbeidet har skapt stor oppmerksomhet og entusiasme, hittil har ildsjelene i NOA registrert ca. 80 eventyrskoger i hele Osломarka, men foreløpig er bare en håndfull av disse innenfor hva vi i Bærum oppfatter som vårt turterreng, slike som nr. 57 Øksjvallsetera, nr. 58 Soterudleiken og nr. 59 Brennåsen på Krokskogen.

SEND INN DINE FORSLAG

Naturvernforbundet i Bærum oppfordrer derfor alle sine medlemmer til å sende inn sine forslag

til eventyrskoger. Skogene skal være innenfor Osломarka, men ikke nødvendigvis innenfor Bærum kommunes grenser. Området bør ha en utbredelse mellom 400 og 4 000 dekar. Etter at du har sendt inn opplysninger til NOA vil Markagrappa sende ut sine ”autoriserte takstmenn” som etter bestemte kriterier gir opplevelseskvalitetene et terningkast. Det utarbeides en brosjyre for hver eventyrskog med kart, bilder og en beskrivelse av området og tilkomst. Brosjyrene kan lastes direkte ned fra www.noa.no.

Forslag kan sendes til NOA, Maridalsveien 120, 0461 Oslo via e-post: noa@noa.no eller direkte på digitalt kart på NOAs hjemmeside: www.noa.no.

Tom Ekeli

Jordbru – stedet for flere aktiviteter og mer støy, eller for det enkle friluftsliv?

Under den storslagne og vakre Ramsåsen kan det bli en skiskytingsarena, en trialbane og hundeluftegård i tillegg til den nåværende lerduebanen, miniatyrskytebanen, modellflybanen og idrettslaget Jutuls lysløype og skileik-anlegg. Området ligger i marka.

Avsatt til idrettsområde

Før kommuneplanens arealdel ble revidert 4. juni 2003 var Jordbru et LNF-område*. Innspillet (forslaget) om å omdisponere området til idrett ble levert direkte til formannskapet på dets møte 12.03.03. Politikerne fikk seg derfor ikke forelagt rådmannens vurdering og konklusjon til dette innspillet i likhet med de 36 andre innspillene til kommuneplanens arealdel. Jordbru ble vedtatt omdisponert til idrettsformål. Dette var en snarvei i kommuneplanprosessen og spørsmålet er om andre tiltakshavere hadde fått anledning til det samme.

I august forelå et reguleringsforslag i fire alternativer med skiskytingsarena og trialbane i tillegg til de nåværende aktivitetene.

Forsøk på ny lysløype trasé avvist

Mens arbeidet med reguleringsplanen pågikk, vedtok Plan- og miljøutvalget i oktober 2004 en utvidelse av eksisterende lysløype. Vedtaket bygget etter sigende på at utvidelsen var godkjent (?) fordi Sektorutvalget for levekår i 2003

hadde bevilget penger til tiltaket som et ledd i anleggsplanen for idrett, hvor et av tiltakene var lysløypa på Jordbru. Vedtaket i Plan- og miljøutvalget satte begrensninger for terrenginngrep og definerte planområdets omfang. Merkingen av traseen i terrenget avslørte likevel at det lå an til betydelige terrenginngrep og at planområdet var overskredet.

Naturvernforbundet i Bærum (NiB) påklaget vedtaket om lysløypeutvidelsen til Fylkesmannen og fikk medhold. Hovedbegrunnelsen for klagen var at en utvidelse av lysløypa ikke kunne godkjennes samtidig som området var under regulering.

Utvidelse av planområdet

I april 2005 ble NiB varslet av avdeling Arealplan i Planseksjonen om at planområdet på Jordbru var utvidet til omtrent det dobbelte av det området som kommunestyret 4. juni 2003 avsatte til idrettsområde. Utvidelsen ligger i et LNF-område og på privat eiendom, og den er i konflikt med kommuneplanens arealdel.

Hensikten bak utvidelsen var åpenbar. Tiltakshaverne hadde innsett at økt trafikk på adkomstveien til Jordbru gjennom boligområdene i Horniveien, Tunheimbakken og i noen grad Gamle Jarenveien (en av Tanum kirkeveier, regulert til bevaring), kunne bli vanskelig å svelge for politikerne. Derfor måtte adkomst fra Kattås inngå som alternativer, og da måtte planområdet utvides.

Reguleringsplan uten 0-alternativ

NiB og andre ble ved igangsettelsen av planarbeidet for Jordbru

invitert til å komme med sine merknader. De aller fleste merknadene (innspillene) påpekte at Jordbru-området inneholder så store natur- og kulturlandskapsverdier samt kulturminner (både kjente og ennå ikke undersøkte av fylkeskommunens kulturminneavdeling) at området derfor ikke bør/må belastes ytterligere. Jordbru-området må forbeholdes det enkle friluftsliv med alle sine opplevelsesverdier. Til tross for de nærmest entydige innspillene, ble disse ikke reflektert i et 0-alternativ (status quo) som politikerne kan ta stilling til sammen med de fire alternativene for plassering av skiskytingsanlegg, trialanlegg, modellflybane, hundeluftegård og adkomstvei. Reguleringsplanens alternativer inneholder riktignok friluftsliv- og naturvernområder, men dagens nærmest sammenhengende naturvern-, friluftsliv- og kulturlandskapsområder blir splittet.

Visste politikerne hva de sa ja til?

Da politikerne sa ja til at Jordbru skulle avsettes til idrett, ble det som nevnt ikke fortatt en vurdering og konklusjon på hva forslaget innebar. Vedtaket ble derfor fattet uten at Jordbrus natur- og kulturlandskapsverdier, områdets biologiske mangfold (sammenlagt et enhetlig økosystem) samt kulturminner kom frem. Det ble ensidig fokusert på idrett. La oss derfor kort oppsummere hvilke verdier Jordbru innehar og omkranses av:

- Natur- og kulturlandskap som i kombinasjon skaper gode levekår for et variert fugle- og

*Avsatt til landbruk, natur og friluftsliv.

Fra Bjerkefeltet i Lommedalen. Hørte ikke jordene på Bjerke gård med blant dem som kulturvernplanen skulle beskytte mot nedbygging? Foto: Terje Jacobsen

dyreliv.

- Oppvekst- og trekkområde for hjortevilt (en hundeluftegård vil antagelig virke forstyrrende på hjorteviltets trekkveier).
- Kulturlandskapet benyttes i stor skala til beitende dyr som kan falle bort hvis nye idrettsanlegg etableres. Kulturlandskapet kan da gro igjen eller helt endre karakter ved eventuell korndyrking.
- Registrerte kulturminner og stor sannsynlighet å finne for flere.
- En av innfallsporene til Vestmarka og et mye benyttet turområde (90 prosent av befolkningen går turer i nærmiljøet ifølge Stortingsmelding nr. 16 om folkehelsepolitikken).
- Ramsåsen og Trollmyr naturreservater (adkomst fra Kattås vil sterkt berøre Trollmyr)
- Biologisk viktige områder registrert av kommunen selv på Ringsåsen og Ringsåsens sørvest- og vestsider.
- Tanumplatået som av Fylkesmannen er registrert som et

prioritert verneområde. (Tanumplatået og Jordbruområdet utgjør sammen en enda større økologisk enhet).

Konstruktive og alternative forslag

Da Plan- og miljøutvalget vedtok å sende ut reguleringsplanen for Jordbru til offentlig høring, påla det samtidig kommunens administrasjon å finne frem til og vurdere alternative plasseringer av skiskytingsarena og trialbane. Skui Vel hadde på forhånd tipset medlemmene av utvalget om at sådanne finnes. For å være konkret, gjelder det skiskytingsanlegg på Sollihøgda (mye mer snøsikkert enn Jordbru!) og trialbane på Lorangmyr, som ligger i Avtjernaområdet.

NiB har tillit til at politikerne foretar en objektiv avveining av alternativene på Jordbru og de andre stedene. Likeledes at de vurderer reguleringsplanen i lys av Jordbrus helhetlige og bevaringsverdige økosystem.

Finn Otto Kvillum

Ramsåsen og Trollmyr naturreservater og Ringsåsens biologisk viktige områder

Det er grunn til å nevne at de sentrale myndigheter nå er i ferd med å lansere en lov (Naturmangfoldloven) for å beskytte våre naturverdier, landskaper og biologiske mangfold. Den foreligger foreløpig som et utkast som er ute til høring. Fra denne siteres følgende:

§ 4 (Bevaringsmål for naturtyper og økosystemer)

Naturen skal forvaltes slik at mangfoldet av naturtyper bevares innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosesser som kjennetegner den enkelte naturtype. Økosystemers funksjoner, struktur, produktivitet og dynamikk skal opprettholdes så langt som mulig. Alle de fire alternativene i den foreslåtte reguleringsplanen vil rokke ved den struktur og dynamikk som i dag finnes på Jordbru.

§ 9 (Føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på miljøet.

Det foreligger ikke en samlet vurdering av konsekvensene for det helhetlige natur- og kulturlandskapsmiljøet på Jordbru. Kulturlandskapet inkluderer også et stort antall beitedyr (storfe

og sau), det største i Bærum, som står i fare ved større utvidelser i forhold til de aktiviteter som i dag utøves i området.

§ 10 (Samlet belastning)

En beslutning skal vurderes ut fra den samlede belastning som naturmiljøet er eller vil bli utsatt for.

En slik samlet belastning er ikke redegjort for i reguleringsplanens høringsdokument. En vurdering må derfor foretas før reguleringsplanen behandles politisk.

§ 32 (mål for områdevern)

(pkt g) Verneområder på land, i vassdrag og i sjø etter dette kapittel skal bidra til bevaring av større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv.

De angjeldende naturreservater og BVO-områder blir negativt påvirket når økt trafikk og støy får prege området. (I dag er støyen regulert til begrensede tidsrom, slik at brukerne av naturområdene kan velge "støyfrie" tidspunkter for å søke ut i naturen.)

Jordbruområdet med de omkringliggende naturreservatene representerer et helhetlig økosystem og NiB spør: Visste politikerne nok om Jordbrus økosystem da de åpnet for mer idrett der?

Det var så lenge siden som 24. oktober 1990 at kommunestyret vedtok en plan for kulturvern i Bærum. Ennå er ikke dens temakart blitt et bindende dokument som forplikter politikerne i plansaker. Hvorfor?

Kommunestyrets vedtak

Vedtaket i 1990 sa blant annet: "Kulturvernplanen sikres lik vurdering med øvrige samfunnsinteresser i plansammenheng og legges til grunn for det videre arbeid med sikring og vern av kulturminner i Bærum kommune."

Da kommuneplanens arealdel sist ble revidert og vedtatt 4. juni 2003, sluttet kommunestyret seg til følgende som stod i høringsdokumentet: "Kulturvernplanen vil **fortsatt** være **et eget plandokument** som reguleringsplaner og byggesaksbehandling **må forholde seg til** (uthevingene er våre)".

Nedenfor kommer vi med flere eksempler på hvordan politikerne *har forholdt seg til* kulturvernplanen som et eget plandokument. Nye boligprosjekter i kulturlandskapene er åpenbart tolket som viktigere samfunnsinteresser enn vern. Og tilbake står vi med stadig mer innskrenkede kulturlandskaper, ikke minst fordi boligbyggingen også krever teknisk infrastruktur og offentlige institusjoner som legger beslag på enda mer areal i de samme områdene.

Hva kulturvernplanen inneholder

Kulturvernplanen spesifiserer 17 *prioriterte* geografiske områder. Fem av disse er de gjenværende, større og sammenhengende landbruksområdene

- Grinijordene (fra Øverland til Fossum)

Kulturvernplanen

Bærums kulturvernplan er ennå ikke blitt et bindende dokument

- Lommedalsjordene
- Frogner/Tandbergjordene
- Bryn/Wøyenjordene
- Tanumplataet

Kulturvernplanens temakart viser at gårdstun og private bolighus (som lå der i 1990) er inkludert i de nevnte områdene. *Kulturvernplanen omfatter altså ikke bare jordene, men hele landskapet.* I landskapene er det mange større og mindre naturområder mellom jordene i form av kratt, fjellknauer, skogholt, naturlig engmark og vassdrag med sine kantsoner, som altså inngår i kulturvernplanen.

Når det gjelder landbruksområdene, så siterer vi hva kulturvernplanen sier om disse: *"Områdene har helhetspreg av stor betydning med samspill mellom gårds miljøer og kulturlandskap. Et større antall av kulturminnene fra før-reformatorisk tid (automatisk fredet) finnes også i disse områder. I tillegg til jordvern hensyn er det derfor knyttet kulturvern hensyn til disse områdene."*

Kulturvernplanen har fått mange sår

Vi underbygger her det vi ovenfor stemplet som en innskrenking av kulturlandskapene i kulturvernplanen. Siden 1990 har kommunestyret vedtatt følgende områder til boligformål innen de

kulturlandskapene som dekkes av kulturvernplanen:

Lommedalen

- Bjerke
- Bjerkehavna
- Trulsrudmarka
- Larshavna
- Burud
- Bjerkeveien 7
- Trulsebråten
- Bingehaugen

Grinijordene

- Fossum Terrasse (tidligere steinbrudd som også kan klassifiseres som et kulturminne)
- Øverland Vestre (ikke på dyrket mark)
- Øverland Østre (nedenfor Murvenveien)
- Jordet syd for Nordhaug gård (50 mål til nytt ridesenter)

Det såkalte Smiejordet (relativt stort jorde) på Fossum blir antagelig omdisponert til idrettsformål.

Tanumplataet

- Skui/Kveise (dyrket mark og rikt vegetasjonsbelte)
- Kommunestyrevedtak har åpnet for boligbygging i deler av Tanumskogens randsone

Det bør også nevnes at et kommunestyreflertall vedtok boligbygging på *Tanumbråten* like syd for Tanum kirke ved forrige kommuneplanrevisjon. Vedtaket ble omgjort av Fylkesmannen. Dette var et eklatant eksempel på respektløshet overfor kulturvernplanen.

Endelig noe på gang

Under formannskapets behandling av kommuneplanens arealdel 12. februar 2003 fremmet Brit Moe (Ap) følgende forslag:

"Rådmannen ber (skal vel være *bes*, vår anm.) utarbeide egne retningslinjer for regulerings- og byggetiltak som berøres av kommunens kulturvernplan. Kultur-

vernplanen med temakart skal gis status som delplan til kommuneplanen.”

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Som en oppfølging av Bærum kommunestyres behandling av kommuneplanens arealdel 4. juni 2003 skrev Naturvernforbundet i Bærum (NiB) i august 2003 til ordfører Odd Reinsfelt og klaget på at kommunestyret ikke hadde fått seg forelagt ovennevnte forslag fra formannskapet. Klagen ble begrunnet med at NiB anså dette som en unnløstelse og dermed som en saksbehandlingsfeil.

NiBs klage ble besvart av kommuneplansjefen først i november 2003. Han opplyste at om kulturvernplanens temakart skulle vært innarbeidet i kommunepla-

nens arealdel, ville dette krevd en saksbehandlingstid og prosess som ikke hadde gjort det mulig å få sluttbehandlet kommuneplanens arealdel i 2003. Samtidig opplyste han at rådmannen hadde til hensikt å igangsette et arbeid for å fremlegge et forslag hvor *kulturvernplanen med temakart fremstår som en kommunedelplan, i samsvar med intensjonene i vedtaket.*

Ved en henvendelse til kommuneplansjefen nylig får vi opplyst at arbeidet med kulturvernplanen startet opp i juni 2005. Det tas sikte på å ha høringsutkastet til en kommunedelplan for kulturvern ferdig sommeren 2006. Avhengig av arbeidsomfanget etter høringen og den påfølgende politiske behandlingen, kan det forventes at planarbeidet/pro-

sessen vil avsluttes første halvår 2007. Og så spør det da om hvor mye av kulturvernplanens innhold som blir refusert, eller kanskje vi kan håpe på det motsatte?

Et skritt i riktig retning, men...

Henimot 17 år kan det altså ta før Bærum kulturvernplan blir et bindende dokument! Men la oss tilføye at det er fullt mulig å revidere en kommunedelplan. Slik sett blir altså heller ikke den er en garanti for at kulturminnene sikres for fremtiden. Likevel, en kommunedelplan for våre verneverdige kulturminner er dog et betydelig fremskritt. La oss håpe det beste!

Finn Otto Kvillum

Miljøvernprisen 2004

Aksjon for drift av Kolsåsbanen

På NiBs årsmøte 15. mars tidligere i år, ble foreningens Miljøvernpris for 2004 tildelt *Aksjon for drift av Kolsåsbanen*. Aksjonsgruppen har bestått av:

Egil Dilkestad (leder), Janne Bondi Johannessen, Kirsti M. J. Alvik, Lars Sigurd Eri, Astrid Løken Nordgård, Dag Harald Williksen, Ole Christian Tollersrud og Ragnhild Veire Berg.

Premien var et naturfoto av fotograf Carll Goodpasture.

Aksjon for drift av Kolsåsbanen mottok prisen for sitt målrettede arbeid som førte til at fylkespolitikerne gjenåpnet Kolsåsbanen mellom Bekkestua og Kolsås,

På vegne av aksjonsgruppen mottok (f.v.) Astrid Løken Nordgård, Ole Christian Tollersrud og Kirsti M.J. Alvik Miljøvernprisen for 2004.

etter ca. 1 ½ års driftstans. I begrunnelsen for tildelingen, heter det bl.a.:

”Aksjon for drift av Kolsåsbanen har gjennom sitt utrettelige og respekterte arbeid oppnådd konkrete resultater til tross for sine mektige og ressurssterke motparter. Gruppens arbeid er

uegennyttig og har allerede kommet et stort antall beboere langs banen til gode. Dens arbeid har et samfunnsmessig perspektiv og har sist, men ikke minst, en miljømessig profil som er en miljøvernpris verdig!”

Naturvernforbundet i Bærum gratulerer!

På jordetne her vil Økrikryset ved den nye E16 ligge. Kryset får antagelig følge av en bensinstasjon, en veikro og en Lidl-butikk med sine arealkrevende avkjøringer. På baksiden av jordet ligger den historiske Økrigata, som byr på et viktig og nydelig kulturminne: en av Bærums første skoler, anno 1866. Foto: Terje Jacobsen

Den kulturhistoriske perlen

Økrigata

ødelegges av nytt veikryss

Økrigata er smal og krønglete, en lang bakke, nesten bortgjemt under trærne. Den smyer seg ned – eller opp – mellom kornåkre, langsmed et gammelt hus og et skogholt. En finfin turvei (merket av på turveikartet for Bærum), med historisk skue: En av Bærums aller første skoler ligger i Økrigata 24. Trærne, jordene og det hvitmalte huset med de små vindusrutene... Du trenger ikke briller for å se det: en perle som skinner!

Det er besluttet at en 4-felts motorvei mellom Vøyenenga, Økri og Bjørum skal få legge beslag på store deler av natur- og kulturlandskapet her. E16 heter motorveien. Det er videre tegnet inn et veikryss i planene med tilhørende "veiserviceanlegg", som vil ødelegge idyllen ved Økrigata. Økrikryset blir liggende i et landbruksområde som Bærums kulturvernplan omtaler som ett av fem "prioriterte geografiske områder" i Bærum (Frogner/Tandbergjordene). Da spør vi oss: **Hva er en kulturplan og hva er en prioritering? Vi vet at bilen skal frem, og vi må ha moderne ferdsel. Kan det likevel legges til rette for at kulturminnene og miljøet rundt ivaretas i større grad?**

Gata – på landet

Å benevne en vei på landet, som en gate, betyr at veien er gammel. Navnet har sin bakgrunn i gutua som betyr smal passasje eller vei med gjerde på begge sider. Og slik er det: Økrigata har nemlig vært en sentral veiforbindelse for utviklingen av de nordvestre delene av Vestre Bærum. Gata var den eldste ferdselsåren fra opphavsgården Berger, gjennom Økritunet til gårdene på Jaren-platået, og kirkevei til Tanum kirke. Økrigata gikk gjennom tunet til de to opprinnelige Økrigårdene. Økriveien og Nybrua

kom først tidlig på 1900-tallet. Med den nye E16 og veiutbyggingen på Økri, vil gata blokkeres. **Historieløst, vil mange hevde.**

– I dag er Økrigata adkomstvei til noen eiendommer og en viktig turvei fra Isielva via Rykkinn til Øvre Johnsrud i Lommedalen. Turveien er markert på Bærum kommunes turkart som turvei D1.

Gamle Økri skole

I 1860 kom det en skolelov som forlangte at det ble bygget faste skoler i hver kommune. Skolen som skulle dekke Skui krets, ble bygd på Økri. Økriskolen åpnet i Bærum den 23. januar 1866. Skolen hadde et forholdsvis stort klasserom. Resten av huset var lærerbolig. Økriskolen var i drift fram til 1901, da den nye Skui skole overtok både for Økri og Bjørum skolekrets. Skolebygningen med adresse Økrigata 24, fremstår i dag i store trekk slik den ble bygd i 1866.

På deler av den gamle "lærerjorda", er det i dag et bolighus (Økrigata 26) og gamle verneverdige bygninger fra vår nære historie: Stabbur fra Hauger gård fra ca. 1750 og et ca. 100 år gammelt finnefjøs fra Glitre i Drammensmarka. Med andre ord en kulturell perle i landskapet som kan videreutvikles til glede for Bærums befolkning, hvis helheten bevares.

Økri gård

Økri gård er en av Bærums eldste gårder. Den er en såkalt fullgård (dokumentert fra 1613), fra et par tusen år før vår tidsregning. Det er funnet en miniatyr skafthulløks på Økri fra ca. 1500 år f.Kr. Gårdsnavnet kommer av "eik-vin", altså gården ved eiketrærne.

Naturverdier

I kanten av eiendommene (Økrigata 24/26) renner Økribekken gjennom et ravinelandskap med rike naturkvaliteter. Dette er bl.a. en viktig viltkorridor for rådyr mellom Isielva og Frogner/Tandberg-området. **Et meget interessant og rikt område, vil mange påstå.**

Hva kan vi gjøre?

Vi kan påpeke overfor våre folkevalgte at denne type natur- og kulturperle vil bli skadet for evig tid, hvis man ikke forbedrer planene. Det har også Naturvernforbundet i Bærum gjort, i fellesskap med meningsfeller i Oslo og Omland Friluftsråd, Asker og Bærum Historielag, Bærumsmarkas Venner, Bærum LA21-Turveiselskap, Berger og Rykkin Vel, Skui Vel og Tanum Vel. Samtidig har vi foreslått følgende forbedringer og tiltak for å skjerme området ved Økrigata i størst mulig grad.

- Økrigata kan opprettholdes som veiforbindelse nord – syd (tunnelåpningen fra Wøyen kan forlenges med et ”miljølokk” forbi Økrigata. Alternativt kan E16 i området senkes slik at en broforbindelse nord – syd vil være naturlig. Veifaret vil således videreføres.)
- Økribekken og viltkorridoren sikres.
- Mest mulig av landbruksarealene i området beholdes som i dag ved at den inntegnede tilførselsveien fra østre rundkjøring til den søndre delen av Økrigata tas ut av planene.
- Likeledes bør behovet for et ”veiserviceanlegg” rett overfor Økrigata 24/26 revurderes. Stilt opp mot ovennevnte kulturverdier og overordnede planer, kan det da forsvares å anlegge en fremtidig bensin-

*Økriskolen ble åpnet den 23. januar 1866, som en av Bærums første faste skoler. Med godt vedlikehold av bygningsmassen, varer kulturminnene lenge – slik denne skolen har gjort. Økrigata 24 fremstår i dag i store trekk slik den ble bygd i 1866.
Foto: Terje Jacobsen*

stasjon og et servicesenter i dette området? Lidl, Statoil og McDonald's vil være totalt ødeleggende for det som nå er en kulturhistorisk perle.

Kan vi håpe på forståelse for at kulturen er en del av våre verdier, som gjør oss fattige hvis vi ikke dyrker den og tar vare på den?

Wenche Landaas

Steinerskolen i Bærum

Steinerskolen i Bærum ligger idyllisk til på Grav gård i østre Bærum.

Vi har 3 barnehageavdelinger, 1.–10. klasse og 1.–3. videregående med nystartet musikk- og teaterlinje.

Henv. Steinerskolen i Bærum

**Adr.: Grav gårdsvei 5,
1358 Jar**

Tlf. 67 16 22 70

**E-post: grav@steinerskolen.no
www.steinerskolen-i-baerum.no**

B

